

כללי רישום וציטוט מקורות לפי ה-APA האיגוד הפסיכולוגי האמריקאי

ערכה: ד"ר אימי לב

עדכון: אוקטובר 2016

מדוע יש לאזכר ולצטט מקורות בעבודה אקדמית?

- ציטוט מקורות משמש לתיעוד המידע שנלקח ממקורות אחרים. מידע זה כולל: רעיונות, פרשנויות, הסברים, דעות, ממצאים, סיכומים ואמירות.

תיעוד המקורות בהם עשינו שימוש נעשה על מנת:

- א. לאפשר לקוראים להרחיב את ידיעותיהם על ידי הפנייה למקור.
- ב. להבחין בין הטענות, הרעיונות והדעות המקוריות של הכותב/ת מול טענות ורעיונות הלקוחים מפרי חשיבתם ועבודתם של אחרים.
- ג. לחסוך בפירוט תכנים אשר הוצגו בהרחבה במקום אחר (חיות, 2004).

מה צריך להיות מצוטט/מאוזכר?

- "כל פיסת ידע שמקורה בעבודה, חשיבה ומחקר שאיננה בגדר ידע כללי ואינה פרי העבודה הנוכחית חייבת להיות מצוטטת" (חיות, 2004, עמ' 99).
- חשוב לדעת כי שימוש ברעיונות, מידע, נתונים, חומר של אחרים ללא מתן קרדיט נחשב לעבירה אקדמית ואתית.

כללי אזכור ורישום מקורות

על פי כללי הכתיבה האקדמית לכל אזכור/ציטוט המופיע בטקסט יש לצרף הפניה למקור. ההפניות הללו יהיו כתובות **פעמיים**:
פעם ראשונה באופן מקוצר בגוף העבודה (בסוגריים)
ופעם שנייה באופן מלא ברשימה הביבליוגרפית המופיעה בסוף העבודה.

אזכורי מקורות (ציטוטים) בגוף העבודה

*בשיטת ציטוט APA אין שימוש בהערות שוליים כאזכורים בגוף העבודה עצמה, אלא ישנו שימוש באזכורים בתוך סוגריים בגוף העבודה.

בגוף העבודה קיימים שני סוגים של אזכורי מקורות:

1. **ציטוט ישיר** - ציטוט המועתק מילה במילה ממקור אחר.
2. **ציטוט עקיף** - טקסט שאנו כותבים במילים שלנו, המבוסס על מקור או מקורות כלשהם.

אם מדובר בציטוט ישיר קצר (מתחת ל-40 מילים) יש לתחום אותו במרכאות.
אם מדובר בציטוט ישיר ארוך (40 מילים ומעלה) יש למרכז אותו ללא מרכאות.

*בכתיבה אקדמית אין להרבות בשימוש בציטוטים ישירים (מילה במילה) כאשר מאזכרים מקורות עליהם מסתמכים בכתיבה, כיוון שמרבית הטקסט בעבודה צריך להיות בניסוח שלכם. עליכם להוביל את קוראי העבודה ב'קול' שלכם (תירוש, ח.ת). מכאן, שאופן האזכור השכיח של מקורות עליהם מסתמכים בכתיבה יהיה אזכור של ציטוטים עקיפים.

אופן הכתיבה של אזכור שהוא ציטוט עקיף בגוף העבודה:

אם קראנו טקסט כלשהו והחלטנו להשתמש בו או בחלקים ממנו על ידי כתיבתו מחדש במילים שלנו יש לאזכר זאת בעבודה.
יש לציין את שם המשפחה של הכותב/ת ואת שנת ההוצאה.

בציטוט עקיף, בניגוד לציטוט ישיר אנו לא נדרשים לכתוב את מספר העמוד. בנוסף, בציטוט עקיף אין חשיבות לאורך הציטוט באופן הכתיבה בגוף העבודה.

דוגמא לציטוט עקיף ממקור בעברית:

בר-אור (2010) מצא במחקרו כי משחקי מחשב פופולריים מאוד בקרב נערים ישראלים בגילאי 14-15

דוגמא לאזכור מקור הכתוב באנגלית:

מחקר נוסף דן בסיפוקים של משתמשי אינטרנט מגלישה באתרי חדשות ישראלים (Bay, 2013)

כאשר יש שני מחברים בעברית יש לכתוב:

בר-אור וזמר (2014) מצאו במחקרם, כי משחקי מחשב בנושאי ספורט פופולריים יותר בקרב בני נוער מאשר בקרב מבוגרים.

כאשר יש 3 מחברים בעברית יש לכתוב:

מיתר, שדה ובר (2014) דיווחו במחקרם כי השימוש בטלפונים חכמים בקרב בני נוער הינו רב יותר בהשוואה לשימושיהם במחשבים ניידים.

דוגמא לאזכור של ציטוט עקיף בגוף העבודה באנגלית:

Bar-Or & Zemer (2014), examined the use of computer games among college students

*כאשר יש שני מחברים עם אותו שם משפחה יש לאזכר את האות הראשונה של שמם הפרטי: מ. לוי (1991) טוען ש...לעומת א. לוי (1997) אשר גורסת כי.

* שיטת הציטוט העקיף והישיר בגוף העבודה נכונה גם לאזכור של תכני טקסטים אלקטרוני (כמו למשל כתבות ותכנים מאתרי אינטרנט).

חריגים בציון השנה:

@ כאשר מאזכרים קטע הלקוח ממקור שהוא עיתון יומי- יש לציין תאריך מלא. לדוגמא: ברק (2014, 27 ספטמבר) טען כי...

@ אם מאזכרים מאמר שטרם פורסם יש לכתוב - (פרידמן, בתהליך הוצאה) או (פרידמן, טרם פורסם).

@ אם מאזכרים מחבר/ת שכתבו מספר פריטים באותה השנה- מסדרים לפי א' ב' (גלילי, 1995א, 1995ב). במידה והפריטים באנגלית מסדרים לפי a ו-b.

כמה מחברים יש להזכיר במידה והטקסט נכתב על ידי מספר מחברים?

@ במידה ויש שני מחברים/מחברות יש להזכיר את שניהם/שתיהן בכל אזכור.
@ אם יש שלושה עד חמישה מחברים יש להזכיר את כולם בהפניה הראשונה ומההפניה השנייה יש לכתוב את שם המחבר הראשון בתוספת ואחרים (בעברית) ובאנגלית: et al.
@ אם יש שישה מחברים או יותר יש לרשום את שם המחבר הראשון בתוספת ואחרים או באנגלית et al כבר מהפעם הראשונה.
* חשוב לזכור- שמות כל המחברים יופיעו ברשימה הביבליוגרפית.

טקסט המשלב אזכורים של כמה מקורות בציטוט עקיף

כאשר אנו יוצרים טקסט, הבנוי מאזכור של מספר טקסטים קיימים יש לאזכר בסוגריים את שמות כל המחברים לפי א-ב בעברית ו-ABC באנגלית. בין אזכור לאזכור יש להוסיף את הסימן ;

לדוגמא:

החברה הישראלית היא חברה רב תרבותית (ברון, 2003; גלור, 2005; סבידור ואופיר, 2006; שצמן ואחרים, 1999). ויש בה שונות מבחינה תרבותית ואידאולוגית (אלון, 1990; יסעור ומיטל, 2000; תור, 1991).

אופן הכתיבה של אזכור שהוא ציטוט ישיר בגוף העבודה:

בהפניה לציטוט ישיר בגוף העבודה יש לציין בתוך הסוגריים:

שם משפחה, שנת הוצאה ומספר העמוד ממנו נלקח הציטוט.

בעברית:

(שדה, 2013, עמ' 7)

(בר ונוי, 2014, עמ' 20)

באנגלית:

(Field, 2014, p.44)

(Field & Mosley, 2012, p.33)

דוגמא לציטוט קצר ישיר ממקור בעברית:

"לצורך קיום תקשורת דרושה, כאמור, הכרת הקוד המשותף לחברה, שהוא הלשון המדוברת בקהילה הנתונה" (מוציניק, 2002, עמ' 21).

דוגמא לציטוט ארוך ישיר ממקור בעברית:

...פיטרסון מכליל אל תוך הסביבה החברתית גם את המבנה החברתי ואת התקופה ההיסטורית, אולם תרומתה העיקרית של גישה זו היא במחקרים העוסקים בסביבה החברתית המידית, הכוללת סוכנים וגורמים הנוגעים ישירות למעשה הייצור, ההפצה והצריכה של מוצרי תרבות ואמנות. אפשר לבחון סביבה זו בשני מישורים סוציולוגיים. מישור אחד מדגיש את הבנתה כמרחב חברתי שפעילים בו גורמים שונים, שיחסי הגומלין הישירים והמורכבים ביניהם מניבים את המוצר האמנותי ואת צריכתו... (רגב, 2011, עמ' 96).

התערבות והדגשות בציטוט

מותר לנו "להתערב" או לבצע הדגשה בטקסט בתנאי שיהיה ברור שאנו עשינו זאת וזה לא היה כך במקור. יש לציין זאת בעזרת סוגריים מרובעים ולציין את שמנו בראשי תיבות. לדוגמא- ציטוט עם הדגשה:

"מדיניות תרבות, במובנה הצר והמקובל, עניינה אפוא בסדרי העדיפות ובמנגנוני ההקצאה של משאבים – בעיקר תקציבים- לפעילות אומנותית ותרבותית (רגב, 2011, עמ' 125) [ההדגשות שלי-א.ל.]

אזכור מקורות ברשימה הביבליוגרפית בסוף העבודה

דגשים לכתיבת הרשימה הביבליוגרפית:

- יש לוודא שכל הפריטים והחומרים המוזכרים בגוף העבודה (בציטוטים ישירים ועקיפים) יופיעו ברשימה הביבליוגרפית בסוף העבודה.
- מקורות בשפה העברית ייכתבו בנפרד ממקורות בשפה האנגלית ויופיעו ראשונים ברשימה נפרדת. אין לעשות הפרדה בין מקורות לפי סוגיהם (אלקטרוני, מודפס וכולי) אלא רק לפי השפה בה הם כתובים.

דוגמאות לאזכורי פריטים ברשימה הביבליוגרפית

בשיטת ציטוט APA אופן כתיבת הפריט ברשימה הביבליוגרפית תלוי בסוג הפריט.

ספר

שם משפחה, אות ראשונה של השם פרטי. (שנה). שם הספר. מקום ההוצאה: שם ההוצאה לאור.

דוגמאות:

אברהם, א. (2000). התקשורת בישראל: מרכז ופריפריה. ירושלים: אקדמון.

עוז ע., ועוז-זלצברגר, פ. (2014). יהודים ומילים. ירושלים: כתר.

לוי, ג. ר., לוי-יאנג, מ., ובארודי, ק. (2010). *אינטרנט לאובדי עצות*. תל-אביב: מטר.

Orgad, S. (2005). *Storytelling online: Talking breast cancer on the internet*. New York: Peter Lang.

Gorlizki, Y., & Khlevniuk, O. V. (2004). *Cold peace: Stalin and the Soviet ruling circle, 1945-1953*. New York: Oxford University Press.

Coleman, J. S., Katz, E., & Menzel, H. (1966). *Medical innovation: A diffusion study*. Indianapolis: Bobbs-Merrill Company.

מאמר מתוך ספר ערוך/מקראה

שם משפחה, שם פרטי-אות ראשונה. (שנה). שם המאמר. בתוך: שם העורך (עורך), שם הספר (עמ' מספרי עמודים). מקום ההוצאה: שם ההוצאה לאור.

דוגמאות:

כספי, ד. (1998). ביזור אמצעי התקשורת במערכת ריכוזית: דוגמת העיתונות המקומית בישראל 1959-1980. בתוך: ד. כספי וי. לימור (עורכים), *אמצעי תקשורת המונים בישראל* (עמ' 207-217). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

Rice, R. E., & Katz, J. E. (2006). Internet use in physician practice and patient interaction. In M. Murero & R. E. Rice (Eds.), *The internet and health care: Theory, research, and practice* (pp. 149-176). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

מאמר מכתב עת

שם משפחה, אות ראשונה של השם הפרטי. (שנה). שם המאמר. שם כתב-העת, מספר כרך (מספר החוברת), עמודים מימין לשמאל.

דוגמאות:

וימן, ג. (1996). להתחבר לכבלים: מחקר מעקב על משמעויותיו של המעבר לטלוויזיה רב-ערוצית בישראל, *מגמות*, ל"ז (4), 394-407.

רוטמן ע., וסער, ע. (2014). גן הילדים הפרטי: אנטי צרכנות ומעמד בעידן הקפיטליסטי. *מגמות טו* (2), 281-262.

וימן, ג., כהן, י., ובר-סיני, ע. (2009). "כוכב מושפלי": בחינת הקשר בין השפלה בתכניות מציאות ובין הנאת הצופים מהן. *מסגרות מדיה*, 3, 1-26.

Raacke, J., & Bonds-Raacke, J. (2008). MySpace and Facebook: Applying the uses and gratifications theory to exploring friend-networking sites. *Cyber Psychology & Behavior*, 11(2), 169-174.

Sale, J., Lohfeld, L., & Brazil, K. (2002). Revisiting the quantitative-qualitative debate: Implications for mixed methods. *Quality & Quantity*, 36(1), 43-53.

מאמר מעיתון יומי

שם משפחה, שם פרטי. (שנה, יום בחודש, חודש). שם המאמר. שם העיתון, עמוד/ים.

דוגמאות:

גדות, ב. (1999, 19 אוקטובר). יש לנו ארץ זבת חלב ודבש. הארץ, ב, 3.

Foil, B. (2000, September 12). Why other countries teach better than us. *The Washington Post*, pp. A2-A3.

ערך באנציקלופדיה עם שם מחברי הערך

שם משפחה, שם פרטי בראשי תיבות (שנה) שם הערך. בתוך שמות משפחה ושמות פרטיים בראשי תיבות של העורכים (עורכים), שם האנציקלופדיה (עמודים). מקום הוצאה: שם הוצאה.

דוגמאות:

סתיו, כ. (2000). הוראה במאה העשרים. בתוך ש., בנאי, ק., שילוני, ור. מזורי (עורכים), לקסיקון להוראה בתי הספר היסודיים (עמ' 27). באר-שבע: אוניברסיטת בן גוריון.

Goodlander, D. W. (2002). Winter. In B. Bearsall & H. Quinner (Eds.), *The National encyclopedia of nature*. (4nd ed., Vol. 3, pp. 115-116). New-York: Grandell.

עבודת מוסמך או דוקטורט

שם המחבר/ת (שנת פרסום). שם העבודה. סוג העבודה, שם האוניברסיטה בה נכתבה העבודה: מיקום האוניברסיטה.

דוגמאות:

גולדברג-כידון, ש. (2002). פרסום מותגים רב לאומיים בישראל: הקשר בין רמת ההתאמה המקומית של הפרסום לרמת האהדה והמעורבות של הצופה. חיבור לשם קבלת תואר מוסמך. אוניברסיטת בר אילן: רמת גן.

דינור-לביא, ע. (1998). ערכים, אמונות ודפוסי יחסים חברתיים בפרסומות ובתשדירי שירות בטלויזיה הישראלית. חיבור לשם קבלת תואר דוקטור בפילוסופיה. האוניברסיטה העברית: ירושלים.

Carmack, H. (2008). *How to Say I'm Sorry: A Study of the Veterans Administration Hospital Association's Apology and Disclosure Program*. Unpublished doctoral dissertation. Ohio University, Athens, Ohio.

מחקר או מאמר שהוצג במסגרת כנס

בן סימון ע., ורותם א. (2010). הקשר בין תפקודים קוגניטיביים בסיסיים לבין הישגים במתמטיקה ויכולת חשיבה כמותית. המחקר הוצג בכינוס השנתי השישי של האגודה הישראלית לפסיכומטריקה, קריית התעופה.

Kamargianni, M., & Polydoropoulou, A. (2013). *Development of a Hybrid Choice Model to Investigate the Effects of Teenagers' Attitudes Towards Walking and Cycling on Mode Choice Behavior*. Paper Presented at the 92nd Annual Meeting of the Transport Research Board (TRB), Washington D.C.

במידה והמאמר שהוצג בכנס ופורסם ברשת האינטרנט יש לצרף את הקישור:

McLoughlin, C., & Luca, J. (2001). *Quality in Online Delivery: What Does it Mean for Assessment in E-Learning Environments?* Paper presented at the Annual Conference of the Australasian Society for Computers in Learning in Tertiary Education, Melbourne, Australia. Retrieved from <http://www.ascilite.org.au/conferences/melbourne01/pdf/papers/mcloughlinc2.pdf>

מקורות מהאינטרנט

שם המחבר או הארגון (תאריך). שם הפריט. תאריך כניסה, כתובת האתר ברשת.

דגשים לאזכור מקורות מן האינטרנט:

1. יש לכוון את הקוראים קרוב ככל הניתן למידע שצוטט – כשניתן, עדיף לכוון למקור עצמו ולא לדף בית או תפריט ראשי של אתר.
2. יש לספק כתובת אינטרנט באמצעותה ניתן להגיע למקור.
3. אזכור מקור מהאינטרנט יכלול את הכותרת של שם הפריט (למשל כותרת של כתבה במגזין מקוון). אם סביר להניח שמקור המידע באינטרנט לא עשוי להשתנות (כמו כתב עת מקוון) אין צורך להוסיף את תאריך האחזור של מקור המידע. אולם, אם מדובר במקור שעשוי להשתנות כמו כתבה באתר אינטרנט המתעדכן לעיתים

קרובות או פוסט מתוך בלוג, יש לכתוב את תאריך אחזור המידע מן האתר אותו אנו מאזכרים.

4. יש לציין את הכותב/ים של המקור אותו אנו מאזכרים, במידה וניתן.

דוגמאות לאזכור מקורות מן האינטרנט:

גורדון, ד. (2012). *באים לרופא עם גוגל*. 'אפוק טיימס' – המהדורה הישראלית. נדלה ב-24 בינואר 2013 מתוך: <http://www.epochtimes.co.il/et/9692>

Robertson, A. (2006). *MedlinePlus medical encyclopedia*. Retrieved December 18, 2008, from <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/ency/article/003921.htm>

פוסט שהתפרסם בקבוצת דיון מקוונת

Flower, A. A. (2012, June 22). A great look of our new house [Msg 5]. Message Retrieved May 15, 2012 from <http://groups.newhouses/forum/messages/5.html>

פוסט שהתפרסם בבלוג

שיבולת, י. (2013, 12 ינואר). התייעצות לגבי נסיעה לברצלונה [הודעה בבלוג]. נדלה בתאריך 12 לינואר, 2014 מתוך <http://www.maytripplan1blod.com/html/2215>

Gook, J. K. (2014, April 17). What should we eat for breakfast? [Web log comment]. Retrieved February 20, 2014 from <http://www.breakfastgroupcommunity.org/11/April1>

וידאו מיוטיוב

חינוכית ילדים (אפריל 6, 2014). להיות מדען עם פרופסור דן: מדידות ואורכים. [קובץ וידאו]. נדלה מ https://www.youtube.com/watch?v=0iuIH_0yams&list=PLth1a195qHsib6RVCa90MrHOLVhz-Oovv

Sheiff, T. (2013, May, 28). How to be Vegan: Breakfast [Video File]. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=tfYztexootQ>

סרט קולנוע

שם משפחה, שם פרטי בראשי תיבות. (מפיק/ה), שם משפחה, אות ראשונה של השם הפרטי. (במאית). (שנת פרסום). שם הסרט (בכתב נטוי). מקום: שם האולפן בו הופק הסרט.

דוגמאות:

צח, מ., אלון, ב. (מפיקים), וגלאור, ח. (במאית). (1999). *בוקר טוב לכם*. [סרט קולנוע]. ישראל: אולפני פריחת הדובדבן.

Glendson, G. G. (Producer), & Bright A. L. (Director). (2013). *Rise and Shine Lucy* [Motion picture]. United States: Golden Rose Pictures.

כללים לסידור הפריטים המוזכרים בעבודה ברשימה הביבליוגרפית בשיטת APA

1. מקורות בשפה העברית יכתבו בנפרד ממקורות בשפה האנגלית ויקדימו אותם, כלומר יופיעו בתחילת הרשימה הביבליוגרפית.
2. ארגון הפריטים ייעשה לפי סדר האלף-בית של שם המשפחה של הכותב/ת הראשונה. אם יש שני כותבים ששם משפחתם מתחיל באותה אות אזי יש לסדר את הפריטים לפי סדר פנימי, כלומר על-פי האות השנייה של שם המשפחה וכך הלאה. למשל, Brown יקדים את Browning.
3. סידור מקורות שנכתבו על-ידי אותו כותב/ת:
 - א. פריטים שונים של כותב/ת אחד/אחת מסודרים לפי שנת הפרסום (מהקודמת למאוחרת).
 - ב. פריט שנכתב רק על-ידי הכותב/ת (ללא שותפים) יקדים פריטים שנכתבו על-ידי הכותב/ת ביחד עם כותבים נוספים.
 - ג. פריטים של כותב/ת מסוימת וכותבים נוספים, יסודרו לפי האלף-בית של שם המשפחה של הכותב/ת השניה וכך הלאה.
 - ד. פריטים עם אותם כותבים באותו סדר, מסודרים לפי שנת הפרסום.
- ה. מקורות שנכתבו על-ידי אותו כותב/ת באותה שנת פרסום מסודרים על פי האלף-בית של הכותרת. אם מופיעים בחיבור שני פרסומים או יותר של אותו מחבר מאותה שנה, יש לסדרם לפי הכותרת ולהוסיף ליד השנה של הפרסום הראשון את האות א (בעברית) או a (באנגלית), ואת האות ב (בעברית) או b (באנגלית) ליד השנה של הפרסום השני וכך הלאה לדוגמא- (בנימיני, 1995א, 1995ב).

4. סידור פריטים של כותבים עם שם משפחה זהה ושם פרטי שונה יתבצע לפי האות הראשונה של השם הפרטי.
5. עבודות, פרסומים או ספרים ללא שם כותב/ת (למשל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) ישולבו ברשימת המקורות על-פי המילה המשמעותית הראשונה של השם ("הא הידיעה" בעברית/אנגלית אינה נחשבת). למשל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תופיע באות "למד" ולא באות "הא".
6. במקרה של פריט ללא שנת פרסום ניתן להשתמש ב-n.d (no date) או לכתוב בעברית (ח.ת. שמשמעו חסר תאריך).
7. אם שם כותב/ת המקור אינו בנמצא יש להתחיל את כתיבת המקור עם הכותרת של המקור
8. בכתיבת המקור יש לכתוב שם מלא ולא קיצורים. למשל: American Psychological Association ולא APA.
9. אין למספר את הפריטים ברשימה הביבליוגרפית בכוכביות, נקודות, או להוסיף סימנים כלשהם.

רשימת מקורות

- אהרוני, נ. (2009). כללי רישום ביבליוגרפי מעובדים על פי ה-APA. נדלה ב-7 למאי 2013 מתוך: <http://www.is.biu.ac.il/files/is/APA%202009.doc>
- חיות, ע. (2004). מדריך למחקר ולכתיבה מדעית: מהלכה למעשה. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.
- תירוש, י. (ללא תאריך). כתיבת עבודה סמינריונית: למה, איך ואיך לא. הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב. נדלה ב-29 לספטמבר 2015 מ: <https://yofizohar.files.wordpress.com/2008/10/writing-seminar-papers-handout.pdf>
- American Psychological Association (2010). *The Publication Manual of the American Psychological Association* (6th ed.). Washington, DC.

להרחבה והנחיות מפורטות נוספות לשימוש בשיטת הציטוט APA ניתן לפנות לספר:

American Psychological Association (2010). *The Publication Manual of the American Psychological Association* (6th ed.). Washington, DC.

ולאתרי האינטרנט הבאים:

<http://www.apastyle.org>
<http://owl.english.purdue.edu/owl/resource/560/01>